

ΤΟ ΘΑΥΜΑ

(ἐπαρχιακὸν διήγημα)

[Μία ἀπροσδόκητος καὶ γλυκεῖα ἀληθῶς ἐκπλήξις, ἡ ἐμφάνισις ἤτοι μιᾶς σειρᾶς διηγημάτων ὑπὸ τὸν τίτλον : «*Τῆς Ἑξοχῆς*», μᾶς

ἀπεκάλυψεν ἓνα φωτεινὸν ἀστέρα εἰς τὸν φιλολογικὸν μας ὀρίζοντα, ἓνα διηγηματογράφον τῆς πρώτης, τολμῶμεν εἰπεῖν, γραμμῆς — τὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κ. Ἰωάν. Γκίκαν, ὃν μετὰ χαρᾶς ἀνυποκρίτου καὶ δικαίας ὑπερηφανείας παρουσιάζομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ *Ἡμερολογίου*. Εἰς τὸ ὥραιον αὐτοῦ βιβλίον τοῦ ὁ κ. Γκίκας σκορπίζει τόσην ἀλήθειαν καὶ δύναμιν παρατηρήσεως, ψυχολογικὴν καὶ ἠθογραφικὴν, ἀποτυπώνει τόσον θαυμάσια τὰ θέληγτρα καὶ τὰς ἰδιορρυθμίας τῆς Κερκυραϊκῆς ζωῆς καὶ φύσεως — διότι ὁ κ. Γκίκας εἶνε κερκυραῖος — ζωγραφίζει μὲ τόσην χάριν καὶ πρωτοτυπίαν καὶ

πλαστικὴν ἔκφρασιν καὶ ἀφέλειαν ἔτι συναρπάζουσιν, τὸ περιβάλλον, τὰ τοπία, τοὺς ἀνθρώπους, τὴν ψυχὴν, τὸ πνεῦμα τῆς ἐπαρχιακῆς ζωῆς, ὥστε πρέπει νὰ ᾔνε τις πολὺ ἄμειρος καλλιτεχνικοῦ αἰσθημῆτος διὰ νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ ὅτι ὁ κ. Γκίκας εἶνε ἀληθινὴ ἀποκάλυψις, ἐν σπάνιον καὶ ἐπίζηλον ἀπόκτημα διὰ τὴν σύγχρονον ἐλληνικὴν διηγηματογραφίαν. Τὸ κάτωθι παρατιθέμενον διήγημα : «*Τὸ θαῦμα*,» ὅλως ἀνέκδοτον, γραφέν ἐπίτηδες χάριν τοῦ *Ἡμερολογίου*, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον σφύζει ἀπὸ παλμοῦς καὶ φῶς ἐν μέρος τῆς κερκυραϊκῆς ζωῆς, ἐπιμαρτυρεῖ τὴν φήμην, ἣν ἐξ ἐφόδου κατέκτησεν ὁ συγγραφεὺς, καὶ ἐνισχύει τὰς ἐλπίδας, τὴν βεβαιότητα μᾶλλον, ὅτι μᾶς ἐτοιμάζει ἀκόμῃ μεγαλειτέρας καὶ ὥραιότερας ἐκπλήξεις.]

ΕΙΣ τὴν Κέρκυραν ἔγω ἓνα θεῖον θεόστραβον, τὸν δυστυχῆ, ἀλλὰ θεοσεβέστατον. Ἡ μόνη του παρηγορία εἶναι ἡ ἐκκλησία καὶ τὸ κρασί. Εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του,

ὀρθάνοικτα καὶ προσηλωμένα εἰς τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ, τὸν κάμνουν νὰ λησμονῇ τὴν τύφλαν του, καὶ τὸ κρασί φλογίζον τὸ αἷμά του, τὸν κάμνει νὰ βλέπῃ μὲ τὴν μουχλιασμένην φαντασίαν του ὅλον τὸν κόσμον ἐμπρὸς τοῦ εὐθυμον, διαχυτικόν, ἀκόμη καὶ καλύτερον, ἀπὸ ὅ,τι τὸν ἔβλεπε πρὶν τυφλωθῇ. Ἐγώ, ὁ ἀνεψιός του, ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὸν ἐπήγαينا τὰς Κυριακάς καὶ τὰς ἐορτάς εἰς τὰς ἐκκλησίας, ὡς ἀμοιβὴν δὲ διὰ τὸν κόπον μου συνείθιζε νὰ μοῦ διηγῇται διάφορα ἐκκλησιαστικά πράγματα καὶ θαύματα. Ἐνθυμοῦμαι λοιπὸν ὅτι ἓνα μέγα Σάββατον πρῶτ' μοῦ εἶπε :

— Γιάννη μου, σήμερα θὰ πᾶμε νὰ δοῦμε τὴν λιτανεῖα τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνα, κι' ἄφ' οὗ τὴν ἰδοῦμε θὰ σοῦ διηγηθῶ ἓνα θαῦμα, ποῦ ἔκαμε αὐτὲς τὲς ἡμέρες ἡ Χάρη του, ὅπως μοῦ τὸ παράστητε προχθὲς ἓνας ἀπὸ τοὺς παπάδες τῆς ἐκκλησιᾶς τοῦ Ἁγίου, φίλος μου ἀπὸ παλιὰ χρόνια. Νὰ προσέξῃς μονάχα, ὅταν θὰ περνᾷ ὁ Ἅγιος ἀπὸ μπροστά μας, νὰ μοῦ πῇς ἂν κρατῇ μεγάλο κερὶ πίσω ἀπὸ τὸ τίμιον λείψανον ὁ Πούλιας — τὸν ξέρεις τὸν Πούλια πιστεύω . . .

— Τὸ γείτονά μας, τὸ γαμπρὸ τοῦ Πετρίδου ;

— Αὐτόν. Πρόσεξε καλὰ νὰ μοῦ πῇς πότε περνᾷ.

— Καλὰ, θεῖε, θὰ προσέξω.

Καὶ ἐξήλθοιμε διὰ τὴν λιτανεῖαν. Κατὰ συμβουλήν του τὸν ὠδήγησα εἰς ὕψωμα πλησίον τοῦ ὁποίου θὰ ἐπερνοῦσε ὁ Ἅγιος. Ἐπειδὴ δὲ ἦτον ἐνωρὶς ἀκόμη, εὐρισκόμεθα ἐκεῖ μόνοι σχεδὸν καὶ ἡ γύρω ἡσυχία ἀνησυχοῦσε φοβερά τὸν θεῖόν μου. Τὸν ἐφούρκιζε, τὸν ἔσκαζε ἡ στραβομάρα του, καὶ ὅλο ἐτέντωνε τὸν λαιμόν του ὡς νὰ ἤθελε νὰ ἰδῇ καλύτερα τὰ πρὸ αὐτοῦ. Κἄποτε ἔκανε νὰλλάξῃ θέσιν, χωρὶς νὰ με συμβουλευθῇ, ἐσχόνταπτε, ἐκοκκίνιζε καὶ ἐφούσκοναν αἱ φλέβες τοῦ λαιμοῦ του καὶ ἐδονίζοντο ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ὀργῆς καὶ τῆς ἀπελπισίας, τὸ ὁποῖον ἠρέθιζε καὶ ἐφαρμάκονε τὸ αἷμά του. Ἦρπαζε τότε τὸ κομπολόγι του καὶ τὸ ἔπαιζε νευρικά καὶ ἐξεκοκκίνιζε συγχρόνως τὸ πρόσωπόν του καὶ κατακάθιζαν αἱ φουσκωθεῖσαι φλέβες τοῦ λαιμοῦ του. Κἄποτε ὁ φωτοδότης ἥλιος ἐχάιδευε μὲ τὰς χαριτωμένας ἀκτῖνας του τὰ καυμένα του τὰ μάτια, τὰ ὅποια ὁ μαῦρος θεὸς μου ἄνοιγε πρὸς στιγμὴν διάπλατα ἐμπρὸς του ὡς νὰ ἤθελε νὰ τοῦ φωνάξῃ : «Χῶσε τὴ φωτιά σου, ἥλιε μου, μέσα γιὰ μέσα 'ς τὰ σθυμένα μου τὰ μάτια καὶ φλόγισέ τα κι' ἀνάστησέ τα, νὰ σὲ δῶ μιὰ στιγμὴ μονάχα—κι' ἄς ξαναστραβωθῶ ἔπειτα». Καὶ ὁ ζωοδότης ἥλιος ἔχωνε τὰς ἀκτῖνας του μέσα γιὰ μέσα 'ς τὰ σθυμένα του τὰ μάτια καὶ τοῦ τὰ ἐξε-

ματοῦσε τόσο μὲ τὸ εὐεργετικό του φῶς ὥστε ὁ δυστυχὴς ἐδά-
κρυζε, ἔκλειε γρήγορα τὰ βλέφαρα καὶ βαθύς, βάρβαρος ἀναστε-
ναγμὸς ἐξεθύμκινε ἀπὸ τὰ μαραμμένα φυλλοκάρδια του. Ἐγύ-
ριζε τότε ἀπότομα τὸ πρόσωπο, ὡς νὰ ἐμισοῦσε τὸ φῶς, ὡς
νὰ ἤθελε νὰ βασιλεύῃ εἰς ὅλον τὸν κόσμον βαθύτατο σκοτάδι. . .

Ἐν τῷ μεταξὺ πολὺς κόσμος ἀνέβαινε εἰς τὸ ὕψωμα διὰ τὴν
λιτανεῖαν καὶ ὁ θόρυβος τῶν ὁμιλιῶν καὶ τῶν γελώτων τῶν
προσερχομένων ἐπέδρασεν εὐεργετικῶς εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ θείου
μου, ὥστε ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἶχε ξεχάσει ὁλοτελῶς καὶ τὴν
πίκραν του διὰ τὸν φωσδότην ἥλιον, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς ἀκόμη,
δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ φωτίσῃ τὰ μάτια του. . .

Μετ' ὀλίγον ἤκούοντο πλέον καὶ μακρυνοὶ ἤχοι μουσικῆς, ἡ
ὁποία ἔπαιζε πένθιμον ἐμβατήριον, καὶ σιγὰ — σιγὰ ἐπρόβαλλαν
ἐμπρὸς μας καὶ φλάμπουρα καὶ σκόλαι τῆς λιτανεῖας συνο-
δευόμεναι ἀπὸ χιλιάδας θεοσεβῶν χριστιανῶν.

— Ἀρχίζει νὰ περνᾷ ἡ λιτανεῖα, θεῖε, τοῦ ἐψιθύρισα.

Ἰερὸς ἐνθουσιασμός τότε τὸν κατέλαβε. "Ἠρχισε νὰ σταυ-
ροκοπῇται καὶ νὰ μ' ἐρωτᾷ συγχρόνως :

— Ποιό εἶνε τὸ πρῶτο φλάμπουρο, Γιάννη μου ;

— Τῶν Ἀγίων Πάντων.

— Αὐτὸ μὲ τὴν εἰκόνα ὅλων τῶν Ἀγίων καὶ τῆς Παναγίας ;

— Αὐτό.

— Καὶ ποιά σκόλα ἔργεται δεύτερη ;

— Τῆς Ὁδηγήτριας.

— Βοήθειά μου, Παναγία μου, καὶ κάμε με καλὰ νὰ τὲ ξα-
νασηκώσω, ὅπως ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνια. . . ἄχ ! . . Εἶναι κό-
σμος, Γιάννη μου ; Ἐχει καὶ στρατό ; λέγε μου, παιδί μου !

— Εἶναι ὠραῖα, θεῖε μου ἔξοχο θέαμα. . .

— Ἀχ !

— Τώρα περνοῦν τὸ Σταυρό, ἀλλὰ χωρὶς τὸν Ἐσταυρωμένο.
Γύρω του τὸν ραίνουν μὲ τριαντάφυλλα καὶ κρίνα καὶ γα-
ρούφαλλα παιδιὰ 'ς τὰ κάτασπρα σὰν τὲς μαργαρίτες τοῦ κάμ-
που καὶ δυὸ παπάδες μὲ μαῦρα ἄμφια τὸν θυμιατίζουν ξέσκε-
ποι καὶ κλίνουν τὰς κεφαλὰς κι' ὅλο ψάλλουν· θὰ τ' ἀκοῦς πι-
στεύω, θεῖε. . .

— Ναί, παιδί μου : « Δεῖξον ἡμῖν καὶ τὴν ἐνδοξὸν σου Ἀνά-
στασιν » ἀκούω νὰ ψάλλουν. . . Ἀκουε καὶ τὴ μουσικὴ, Γιάννη
μου, τί γλυκά ! τί πικρά ! τί ἁρμονικὰ ποῦ παίζει ! « τάραν ! !
τράν ! τάραν » ! ! . . Ποιά μουσικὴ εἶναι ;

— Εἶναι ἡ Φιλαρμονικὴ μὲ τὲς περικεφαλαῖες τοῦ λαμπυρί-
ζουν σὰν ἥλιοι 'ς τὸν ἥλιο καὶ ἔχουν εἰς τὴν κορφή κατακόκκιναν

μεγάλα πτερὰ, ἐν ᾧ μαῦρα κρέπια στολίζουσιν τὰ ὄργανα τῶν μουσικῶν. . .

— Τί ὥραϊά ποῦ θά 'ναι ὅπως τὰ φαντάζομαι! . . καὶ μοῦ ἔτφιξε ὁ θεῖος μου νευρικά ἄγρια τὸ χέρι, ὥστε ἐμισοφώνηξα ἅ!

— "Υστερ' ἀπὸ τῆ Φιλαρμονικῆ, θεῖε, περνοῦν τώρα ὅλα τὰ Σχολεῖα μὲ μαῦρα φορέματα καὶ μ' ἄσπρα χειρόχτια καὶ κρατοῦν γαλαχτόχρωμα κερὰ μὲ πένθιμα στολίδια καὶ λάμπει τὸ δειλὸ φῶς τῶν κεριῶν κατάχρυσο ζευγαρωμένο μὲ τὲς ἀχτίνες τοῦ ἡλίου. Νά, κ' ἡ δευτέρη μουσικὴ ἡ στρατιωτικὴ, μὲ τὰ ὄργανα 'ς τὸ στόμα καὶ μὲ τὰ μάτια καρφωμένα 'στὸ ραβδί τοῦ ἀρχιμουσικοῦ, ποῦ τὸ κρατεῖ ἀκίνητο 'ς τὸν ἀέρα μὲ μεγалоπρέπεια. Νά! νά! θεῖε, τώρα κύτταξε. . .

— Κυττάζω, παιδί μου — λέγε λοιπὸν τί κυττάζω;

— Δὲν βλέπεις τὸν "Αγιο μας ἐκεῖ κάτω — κάτω;

— Ναὶ τὸν βλέπω — καὶ πῶς τὸν βλέπω, παιδί μου;

— Ἐμπρὸς τοῦ ἔρχεται μαυροφόρος στρατὸς παπάδων μὲ ἄσπρους μεγάλους σταυροὺς εἰς τὰ πετραχήλια των. Εἰς τὴ μέσῃ βαδίζει ὁ Δεσπότης μὲ τὴ χρυσῇ του μίτρα, μὲ τὴν ἀσημένια του πατερίτσα καὶ μὲ τὰ χιονᾶτα γένεια του, ποῦ πέφτουν μακρὰ καὶ μισοσκεπάζουν τὸ διαμαντένιο σταυρὸ τοῦ στήθους του. Τρεῖς διάκοι μπροστά του μιά γυρίζουν ὀπίσω των καὶ τὸν θυμιατίζουν καὶ γέρνουν κάτω τὰ κεφάλια των μὲ σέβας, καὶ μιά ξαναγυρίζουν ἔμπρὸς των καὶ θυμιατίζουν τὸν ἀέρα μὲ τὰ κεφάλια των ὀρθά — ὀρθά. . . Κάμε τώρα τὸ σταυρὸ σου, θεῖε! περνᾷ ὁ "Αγιος μας. . .

— Μνήστητί μου, Κύριε, ἐψιθύρισεν ὁ θεῖός μου σταυροκοπούμενος καὶ κλαίων ἀπὸ συγκίνησιν.

— Τὸν κρατοῦν ξέσκεπο τέσσεροι παπάδες χωρὶς καλημαῦ-
κία μὲ χρυσὰ ἄμφια, ἄλλαλοι καὶ σοβαροί. Πῶ! πῶ! πόσος κόσμος γύρω του, θεῖε μου, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ὅλα φαίνονται πῶς κινοῦνται βουδᾷ καὶ μονάχα τ'ἀνεβοκατεβάσματα τῶν θυμιατῶν ἀκούονται σὰν ἤχοι μονότονοι ἀπὸ ραγισμένα κουδουνάκια. . . Τί λυπημένο πρόσωπο τοῦ Ἁγίου σήμερα, θεῖε μου!

— Δὲν ἔγινε ἀκόμη ἀνάστηση, παιδί μου. Ὑστερα ἔχει τὸν Ἐπιτάφιο πίσω του, ποῦ κηδεύεται. Τὸν βλέπεις ὅπως ἐγώ;

— Ναὶ τὸν βλέπω — καὶ πῶς τὸν βλέπεις, θεῖε;

— Ἀχ! ὅπως θά μοῦ πῆς.

— Ἄλλοι τέσσεροι παπάδες λευκοφόροι κρατοῦν τὸν Ἐπιτάφιο. Ὁ Χριστὸς στολισμένος μὲ ροδόφυλλα καὶ μενεξέδες κοίκεται σὰν ἀδικοσκοτωμένο παιδάκι 'ς τὸ κρεββάτάκι του, ποῦ μοιάζει σὰν κατάχρυση κούνια. Τώρα ποῦ κηδεύεται τὸν σκε-

πάζει ὠραῖος βελουδένιος οὐρανὸς μ' ἀστημένιες φοῦντες ἀκκουμπισμένος σὲ τέσσερα ἀσημοχρυσωμένα σίδερα. Τί συγκινητικὴ κηδεῖα, θεῖε μου! Πόσοι πλούσιοι μὲ ψηλὰ καπέλλα καὶ πόσοι ἀξιωματικοὶ μὲ λαμποκόπες στολὲς καὶ παράσημα συνοδεύουν τὸν Ἐπιτάφιο ἀνακατωμένοι μὲ ξυπόλυτους χωριάτες καὶ μὲ κουρελιασμένους φτωχοὺς! Μπά! νὰ κι' ὁ Πούλιας, θεῖε μου. . .

— Ποῦ εἶναι; πῶς εἶναι;

— Περπατεῖ ξυπόλυτος καὶ καλοντυμένος καὶ κρατεῖ κεεῖ χοντρότερο κι' ἀπὸ τὸ χέρι μου καὶ ψηλότερό σου, θεῖε. Ὅλο κλαίει καὶ μουρμουρίζει προσευχές. . .

— Καλότυχος ὁ Πούλιας! Γι' αὐτὸν ἔκαμε θαῦμα ὁ Ἅγιος μας. . . Ἀχ! μοναχὸς ἐγὼ μένω θεόστραβος 'ς αὐτὸ τὸν εὖμορφο κόσμον. . .

Καὶ ἐδυθίσθη ὁ θεῖος μου διὰ μιᾶς εἰς ἀγρίαν σιωπὴν καὶ σκέψιν. Δὲν ἐτόλμησα νὰ τὸν ταράξω. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ἐπιτάφιος παρῆλθε καὶ οἱ γύρω μας θεαταὶ ἔφρουγαν καὶ ἐρημία κόσμου καὶ θορύβου μᾶς περιέβαλε. Μόνον πένθιμοι ἤχοι μουσικῶν ἔφθαναν πρὸς ἡμᾶς διπλασιάζοντες τὴν φρίκην τῆς μοναξιάς μας.

— Τί ἔχεις, θεῖε μου; τοῦ εἶπα τέλος δειλά.

— Τίποτε! μοῦ ἀπήντησε δύσθυμος.

— Τώρα εἶναι ἡ σειρά σου νὰ μοῦ διηγηθῇς τὸ θαῦμα τοῦ Πούλια, ἐπρόσθετα, διὰ νὰ τοῦ ἀπασχολήσω τὴν σκέψιν καὶ διὰ νὰ ἱκανοποιήσω τὴν περιέργειάν μου.

— Καλύτερα νὰ μὴ μοῦ τὸ ἔλεγε αὐτὸς ὁ παπᾶς, Γιάννη μου! Πᾶμε σπίτι καὶ σ' τὸ λέω 'ς τὸ δρόμον.

Καὶ ἐν ᾧ ἐπηγαίναμε σπίτι, ὁ θεῖος μου ἤρχισε νὰ μοῦ διηγῇται τὸ θαῦμα:

— Ὁ Πούλιας εἶχε στεφανωθῇ ἐδῶ καὶ δέκα χρόνια. Ἐπῆρε μιὰ χήρα πολὺ νέαν καὶ μὲ δύο παιδιὰ ξετρελλαμένος ἀπὸ τὴν εὐμορφίαν της! Ἀλλὰ δὲν ἔκανε παιδιὰ μαζί της! Ἡ πίκρα του γι' αὐτὸ δὲν εἶχε ὅρια. Ὅπως ἦταν θεοφοβούμενος, εἶχε τάξει καὶ τὰ μαλλοκέφαλά του 'ς τὸν Ἅγιον μας, ἂν μεσιτέψῃ 'ς τὸ θεὸ καὶ τοῦ στείλῃ κανένα παιδάκι. Ἀλλὰ φαίνεται πῶς εἶχε πολλὰς ἀμαρτίες κ' οἱ παράκλησές του πῆγαιναν χαμένες. Καὶ σὰν νὰ μὴν τοῦ ὤφτανε ἡ πίκρα του γιὰ τὴν στέρωσιν τῆς γυναίκας του, ἐδῶ καὶ δέκα πέντε μῆνες τοῦ ἦλθε κι' ἄλλη συμφορά. Ἡ γυναῖκα του εἶχε νοστιμευθῇ κάποιον ἀρχοντόπουλον τοῦ τόπου μας, τὸν Πάλλη· ὁ Πούλιας ὁμῶς κατὰ μυσίαν καὶ κατ' ὀρθῶς νὰ πιάσῃ ἓνα ἐρωτικὸν τοῦ γράμμου. Χίλιοι διάλογοι τοῦ καρφώθηκαν 'ς τὴν καρδίαν μὲ μιᾶς καὶ θ' ἄσφαζε καὶ αὐτὸν καὶ

τῇ γυναῖκα του, ἂν δὲ τοῦ ἔμενε κάποια ἀχτίνα ἐλπίδας πῶς ὅλα μποροῦσε νὰ διορθωθοῦν, γιατί ἀπὸ τὸ γράμμα τοῦ ἐρωμένου κατὰλαβε πῶς ἡ γυναῖκα του δὲν εἶχε παραδοθῇ ἀκόμα ἔς τὴν ἀτιμίαν. Ὁ Πάλλης τὴν παρακαλοῦσε θερμὰ νὰ τ' ἀποφασίσῃ πιά, γιατί θὰ πεθάνῃ ἀπὸ τὴν ἀπελπισιὰ του κι ἀπὸ τὸν ἔρωτα. Ἡ πρώτη δουλειὰ τοῦ Πούλια ἦταν νὰ πιάσῃ τὴν γυναῖκα του καὶ νὰ τὴν σαπίσῃ ἔς τὸ ξύλο. Ἐκεῖνη ὠρχιζότανε ἔς τὸ Χριστὸ καὶ ἔς τὸν Ἅγιον μας πῶς δὲν τὸν ἀτίμασε, πῶς δὲν ἐγνώρισεν δεῦτερον ἄντρα, πῶς μονάχα τὸν ἄντρα της λατρεύει. Ἀλλὰ ὁ Πούλιας δὲν ἐπίστευε τίποτ' ἀπ' αὐτὰ καὶ ἤθελε νὰ βρῇ τρόπο νὰ ξασφαλίσῃ μιὰ γιὰ πάντα τὴν τιμὴ του. Κράζει λοιπὸν τὸν πατέρα τῆς γυναίκας του, ποῦ τὸν ἐσεβότανε πολὺ γιὰ τὴν θεοσέβειά του, κ' ἐσκέφθησαν μαζί πῶς θὰ σώσουν αὐτὴν τὴν μελλάμενη Μαγδαληνὴ ἀπὸ τὰ βέλη τῆς ἀνομίας. Πολλὰ εἶπαν, ἀλλὰ τίποτε δὲν εὑρίσκαν, ποῦ νὰ μπορῇ νὰ προφυλάξῃ μιὰ γυναῖκα ἀπὸ τὸν κακὸν δρόμο. Μονάχα ὁ θεὸς καὶ καμμιά φορὰ κι ὁ διάλογος, ἔχει τὴν δύναμη νὰ ἐμποδίσῃ τὴν γυναῖκα νὰ μὴ κάμῃ ὅ,τι θέλει. Ὁ θεοφοβούμενος λοιπὸν Πούλιας, ἐκεῖ ποῦ δὲν ἤξεραν τί ν' ἀποφασίσουν, σὰν ἀπὸ θεῖα ἐμπνευση, φωνάζει ξάφνου τοῦ πεθεροῦ του :

— «Πεθερέ, μονάχα ὁ Ἅγιος μας θὰ σώσῃ τὴν κόρη σου ἀπὸ τὸν κατήφορο τῆς ἀτιμίας!

— Καὶ πῶς;

— Ἄκουε τί θὰ κάμουμε : θὰ τὴν πάρουμε μαζί μ' αὐτὸν τὸν ἄτιμο τὸν Πάλλη μπροστὰ ἔς τὴν κάσα τοῦ Ἁγίου μας κ' ἐκεῖ θὰ ὀρκιστοῦν κ' οἱ δύο πῶς ποτέ τους δὲν θὰ γνωρίσῃ ὁ ἓνας τὸν ἄλλο. Μπορεῖ καλύτερα νὰ λυώσουν ἀπὸ ἔρωτα καὶ νὰ σκουλουκιάσουν ζωντανὰ τὰ βρωμερὰ κορμιά των παρὰ νὰ παραβοῦν τέτοιο φριχτὸν ὄρκο.

— Καλὰ τὸ σκέφθηκες, γαμπρέ μου, τοῦ λέει ὁ πεθερός. Ὁ θεὸς ἀγαπᾷ τὴν τιμὴν τοῦ σπιτιοῦ μας καὶ σοῦ ἔδωκε θεῖα φώτιση σήμερα. . . .»

Τὴν ἄλλη μέρα λοιπὸν, Γιάννη μου, γιὰ νὰ μὴ σοῦ τὰ πολυλογῶ, πέρνει ὁ Πούλιας ἔς τὴν ἐκκλησιὰ τοῦ Ἁγίου τῇ γυναῖκα του. Αὐτὴ, ὅπως μοῦ ἔλεγε ὁ παπᾶς ὁ φίλος μου, μαυροφοροῦσα εἶχε κάταχνο πρόσωπο καὶ κατακόκκινα μάτια ἀπὸ τὸ κλάμα τῆς μετανόιας καὶ μιὰ πληγὴ μάλιστα μισανοιγμένη ἀκόμη σιμὰ ἔς τὸ δεξιὸ φρύδι ἀπὸ τὸ ξύλο τοῦ ἀντρός της. Ὁ ἄντρας της ἐφοροῦσε γιορτιάτικα σὰν νὰ ξαναπήγαινε νὰ στεφανωθῇ μαζί της. Σὲ λίγο ἦλθε κι ὁ πεθερὸς τοῦ Πούλια με τὸν ἐρωμένο. Ὁ Πάλλης, κι' αὐτὸς ἓνας εὐμορφονιὸς με κατα-

γάλανα μάτια, με χρυσόξανθα μαλλιά, παχουλός-παχουλός σαν ἄγγελος τριαντάρης — ὁ Πάλλης λοιπὸν 'ς τὰ μαῦρα κι' αὐτὸς καὶ πολὺ συγκινημένος ἐσίμωσε τὸν Πούλια ὅπως ὁ καταδικασμένος εἰς θάνατο τὴν καρμονιόλα. Ὁ Πούλιας τοῦ γύρισε ἀρχοντικὰ τὲς πλάτες κ' ἔσυρε τὴ γυναικὰ του μπροστὰ 'ς τὴν κάσα τοῦ Ἀγίου-βοήθειά σου. Τὸν ἀκολούθησε κι ὁ πεθερὸς με τὸν ἀμικτωλὸ νέο. Ἦλθε τότε κι ὁ παπᾶς τοῦ Ἀγίου, ἐφόρεσε τὰ ἄμφια, ἐμοίρασε 'ς τοὺς τέσσερους κερὰ με μαῦρες κορδέλλες, ἔκλεισε τὴ πόρτα τοῦ ἀγίου κι ἄρχισε πρῶτα νὰ διαβάξῃ παράκληση. Ἐπειτα ἔκοψε 'ς τὴ μέση τὰ λόγια του γιὰ μιὰ στιγμή κι ἄνοιξε τὴν κάσα τοῦ Ἀγίου κ' εἶδαν ἐμπρὸς των τὸ ἅγιο καὶ τίμιο λείψανο ἡ μελλάμενη Μαγδαληνὴ κι ὁ τρελλὸς νέος. Μπορεῖς νὰ καταλάβῃς μοναχὸς σου τὴ συγκίνησή των. Τὰ θερμὰ δάκρυα τῆς μαύρης γυναικας, μοῦ ἔλεγε ὁ παπᾶς ὁ φίλος μου, ἔσταζαν ἐπάνω 'ς τὸ μοσχοβόλο λείψανο σὰν γυτὰ μαργαριτάρια καὶ τὸ μέτωπο τοῦ ἀμικτωλοῦ ἐρωμένου ἔβραζ' ἀπὸ τὸν ἰδῶ τῆς μετανοίας ποῦ ἔβρεχε κρύος τὰ χιονᾶτα μάγουλά του. Ὁ παπᾶς ἔπειτα ἔβαλε πρῶτα τῆς γυναικας τὸ χέρι πάνω 'ς τὴν καρδιά ἀπὸ τὸ τίμιο λείψανο κ' ἡ γυναικὰ ὠρχίστηκε πῶς δὲν θάτιμάςῃ τὰ στέφανά της, μισοπεθαμμένη, μάρμαρο μισοζώντανο κ' ἔξω φρενῶν ἀπὸ τὸν τρόμο της. Ἐπειτα ὠρχίστηκε κι ὁ Πάλλης τὸ ἴδιο, λιγοθυμημένος κι αὐτὸς, κ' ἐφεύδιζε κ' ἐμουρμούριζαν τὰ χεῖλια του τὸν ὄρκον τὸν φρικτὸ, μὰ τὰ μάτια του εἶχαν κλειστῇ καὶ γιὰ νὰ μὴ πέσῃ τὸν ἐκρατοῦσαν ἄγρια καὶ κατευχαριστημένοι ὁ πεθερὸς κι ὁ γαμπρὸς του. "Ὅταν ἐτέλειωσ' ὁ ὄρκος, ἐπρόσκύνησε τὸ ἅγιο λείψανο ὁ Πάλλης κ' ἔφυγε γρήγορα-γρήγορα. Ἐπειτα ὁ παπᾶς ἔκαμε νὰ κλείσῃ τὴν κάσα τοῦ Ἀγίου, ἀλλὰ ὁ Πούλιας τοῦ 'πε : «Κάμε, παπᾶ μου, καὶ μιὰ παράκληση 'ς τὸν Ἅγιο μας νὰ ποκτήσω κανένα παιδί. Πῶς τὸ λαχταρῶ τόσα χρόνα τώρα! "Ἄν κάμῃ τὸ θαῦμα καὶ γεννήσῃ ἡ γυναικὰ μου, κάθε χρόνο θὰκολουθῶ τὴ λιτανεῖα τοῦ μεγάλου Σαββάτου ξυπόλυτος καὶ μ' ἓνα κερεὶ σὰν αὐτὴν ψηλό.

Κι ὁ παπᾶς ὁ φίλος μου ἔκαμε τὴν παράκληση κι ὁ Πούλιας γονατιστὸς, με τὰ χέρια κολλημένα 'ς τὴν κάσα, ἐδεόντανε κι αὐτὸς δυνατὰ, συγκινητικὰ 'ς τὸν Ἅγιο μας νὰ τοῦ χαρίσῃ πιά ἓν' ἀγοράκι παχουλό, ξανθό, γαλανομάτικο σὰν ἄγγελοῦδι. «Σοὶ Κύριε» ἔλεγε κι ὁ πεθερὸς του, κ' ἐστήκωνε τὰ χέρια ψηλά καὶ κατέβαζ' ἔπειτα τὰ μάτια παρακληστικὰ 'ς τὸ ἱερὸ λείψανο. Κ' ἡ γυναικὰ τ' ἄκουε ὅλα με τὸ κεφάλι κάτω κ' ἔτρεμαν τὰ κάτωσπρα χέρια της καὶ τὰ τριανταφυλλένια

γείλια της, μὰ τὰ μάτια της ἔλαμπαν λές ἀπὸ θείαν οἰκονομία, λές ἀπὸ μυστικὸ πόθο νὰ ποκτῇ ἐν' ἀγοράκι παχουλό, ξανθό, γαλανομάτικο σὰν ἀγγελοῦδι. . . .

Κι ὅταν ἐτελείωσε κ' ἡ δευτέρα παράκληση, ἔφυγε τ' ἀν-
τρόγυνο, κι ὁ Πούλιας ἔσφιγγε τὸ χέρι τῆς γυναίκας του παθη-
τικά σὰν νὰ 'θελε νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ ἀπὸ τώρα γιατί θὰ τοῦ
γεννήσῃ τὸ παιδάκι ποῦ ὠνεيرهύοτανε ! Κι ἀπὸ τὴν ἡμέρα κείνη
ἀγάπη κι ὁμόνοια βασιλεύει 'ς τὸ σπίτι τοῦ Πούλια κ' ἡ γυ-
ναῖκα του ὅλος ὁ κόσμος ξέρει πῶς τὸν ἀγαπᾷ σὰν τρελή, μὰ κι αὐ-
τὸς ἔγινε περισσότερο σκλάβος της, γιατί, Γιάννη μου, ὅστερ'
ἀπὸ καμμία δωδεκαρία μῆνες-ὡς θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου Κύριε !—
τοῦ γέννητε ἐν' ἀγγελοῦδι μὲ καταγάλανα μεγάλα μάτια, μὲ
χρυσόξανθα μαλλιά, παχουλό - παχουλό ! Κ' ἔτσι γιὰ τὴ θεο-
σέβειά του, δὲν ἔφτασε μονάχα πῶς ἀπόκτησε παιδί, ἀλλ' ἀ-
πόκτησε καὶ τὸ εὐμορφότερο παιδί τοῦ τόπου μας, ἂν κι' ὁ
Πούλιας, ὅπως ἀκούω, εἶν' ὁ ἀσχημότερος ἄνθρωπος τοῦ κό-
σμου μὲ μικρούτσικα μαῦρα μάτια σὰν πιθήκου, μὲ μαῦρα καὶ
σγουρά μαλλιά καὶ μ' ἀράπικο πρόσωπο. "Ἰσια - ἰσια ὅμως ἔ-
καμε τόσ' ὠραῖο παιδί, γιὰ νὰ ληθῇ καὶ τὸ ρητὸ τῆς Ἀγίας
Γραφῆς, ὅπως μοῦ 'λεγε πολὺ ὀρθὰ κι' ὁ παπᾶς ὁ φίλος μου :
«Τὰ μὲν ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ ἐστὶ παρὰ τῷ Θεῷ.!»

Καὶ μαζὶ μὲ τὸ ρητὸν τοῦτο ἐξέφυγε ἀπὸ τὰ στήθη τοῦ θείου
μου καὶ βαθὺς ἀναστεναγμὸς καὶ ἔφερεν ἀγρίως τὸ δεξιὸν τοῦ χέρι
κατὰ τὰ μάτια καὶ τὰ ἔκρυψεν ὀλίγα λεπτὰ ἀμίλητος καὶ ἀ-
παίσιος....

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 24|6 1905.

ΙΩΑΝ. Α. ΓΡΙΚΑΣ

Εἰς ἀρχαιολόγον ὑψηλοκάπελλον

ΔΕΝ εἶν' ἀνάγκη νὰ μᾶς πῆς πῶς ζῆς μέσα στ' ἀρχαῖα . . .
τὸ μαρτυράει τὸ γάρμπο σου, ἡ φάτσα, τὸ μοντέλο σου.
πῶς βλέπεις μόνο τὰ παλιὰ κ' εἶσαι στραβὸς στὰ νέα
τὸ μαρτυράει πιὸ πολὺ ἀκόμα . . . τὸ καπέλλο σου !

ΣΑΤΑΝΑΣ